

WYPEŁNIA ZDAJĄCY**KOD**

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

E-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

**EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ
POZIOM ROZSZERZONY**DATA: **4 maja 2021 r.**GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**CZAS PRACY: **180 minut**LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60****Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron (zadania 1–11).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
7. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

EJLP-R0-**100**-2105

Zadanie 1. (0–30)

Przetłumacz tekst na język polski.

Caesar, *Commentarii de bello civili*, I 14

Quibus rebus Romam nuntiatis magnus repente terror omnes invasit. Lentulus consul cum venisset, ut aerarium aperiret pecuniamque Pompeio ex senatus consulto proferret, protinus aperto sanctiore aerario ex urbe profugit. Caesar enim adventare iam iamque et equites eius adesse falso nuntiabantur. Hunc Marcellus collega et plerique magistratus consecuti sunt. Cnaeus Pompeius pridie eius diei ex urbe profectus iter ad legiones faciebat, quas in Apulia hibernorum causā disposuerat. Delectus circa urbem intermittuntur; nihil citra Capuam tutum esse omnibus videtur. Capuae primum se confirmant et colligunt delectumque colonorum habere instituunt. Gladiatores, quos ibi Caesar in ludo habebat, ad forum productos Lentulus spe libertatis confirmat atque iis equos attribuit et se sequi iussit.

Tekst na podstawie: C. Iulii Caesaris, *Commentarii*, vol.2, edidit A. Klotz (1950).

Objaśnienia

Lentulus, Lentuli – Lucjusz Korneliusz Lentulus, konsul z 49 r. p.n.e.

ex – przetłumacz jako: na podstawie / zgodnie z

aerarium sanctius – część skarbcza państwowego w Rzymie; przetłumacz jako: tajny skarbiec

Cnaeus Pompeius, Cnaei Pompei – Gnejusz Pompejusz, zwany Wielkim

Caesar, Caesaris – Gajusz Juliusz Cezar

hunc – odnosi się do Lentulusa

Marcellus, Marcelli – Gajusz Klaudiusz Marcellus, konsul z 49 r. p.n.e.

Apulia, Apuliae – kraina w Italii, na południe od Rzymu

urbem = Romam

citra Capuam – dosł. z tej strony Kapui (chodzi o obszar między Rzymem a Kapuą); przetłumacz jako: aż do Kapui

Capua, Capuae – miasto w Kampanii (Italia południowa)

confirmant et colligunt – w tłumaczeniu: domyślnym podmiotem są ludzie Pompejusza

ludus, ludi – szkoła gladiatorów

Przekład tekstu

BRUDNOPIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)**Dokończ zdania.**

Najważniejszą bitwą wojny domowej między Cezarem a Pompejuszem była bitwa pod

..... Bitwa zakończyła się zwycięstwem .....

Zadanie 3. (0–2)

Wyjaśnij, jak zmieniło się znaczenie łacińskiego rzeczownika *forum* od starożytności do czasów współczesnych.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz V (Verum), jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F (Falsum), jeśli jest fałszywe.

1.	Cezar otrzymał tytuł <i>dictator in perpetuum</i> .	V	F
2.	W skład tzw. pierwszego triumwiratu wchodził: Cezar, Marek Antoniusz, Pompejusz.	V	F
3.	Na polecenie Cezara w 46 r. p.n.e. przeprowadzona została reforma kalendarza rzymskiego.	V	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	2.	3.	4.
	Maks. liczba pkt	1	2	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 5. (0–1)

Podaj nazwy trzech urzędów charakterystycznych dla ustroju republikańskiego Rzymu.

1) .....

2) .....

3) .....

Zadanie 6. (0–1)

Wybierz i zaznacz dwie sentencje, które są przypisywane Cezarowi.

A. O tempora, o mores!

B. Pecunia non olet.

C. Alea iacta est.

D. Oderint, dum metuant.

E. Et tu, Brute?

Zadanie 7. (0–3)

Dokonaj transformacji gramatycznej zdań (1.–3.), zachowując znaczenie zdań wyjściowych.

1.	Caesar adventare nuntiabatur.	Romani nuntiabant .....
2.	Lentulus pecuniam profert.	Pecunia .....
3.	Caesar gladiatores in ludo habebat.	Caesari .....

Zadanie 8. (0–1)

Podkreśl imiesłów w poniższym zdaniu.

Gladiatores, quos ibi Caesar in ludo habebat, ad forum productos Lentulus spe libertatis confirmat.

Zadanie 9. (0–3)

Zdecyduj, czy zestawione pary zdań wyrażają dokładnie tę samą treść (VERUM), czy – nie (FALSUM). Wpisz właściwy kwalifikator w odpowiednią rubrykę tabeli.

Lp.	ZDANIA	KWALIFIKATOR
1.	Lentulus aerario aperto ex urbe profugit. = Lentulus, cum aerarium aperuisset, ex urbe profugit.	
2.	Pompeius legiones hibernorum causā disposuit. = Pompeius legiones disposuit, ut in hibernis essent.	
3.	Pompeius ad legiones iter faciebat. = Pompeius ad legiones venit.	

Zadanie 10. (0–2)

Uzupełnij brakujące stopnie przymiotników, podaj formy dla wszystkich rodzajów.

STOPIEŃ RÓWNY	STOPIEŃ WYŻSZY	STOPIEŃ NAJWYŻSZY
magnus, magna, magnum		
	sanctor, sanctius	

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	Maks. liczba pkt	1	1	3	1	3	2
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 11. (0–15)

Wykorzystując materiały źródłowe (źródła 1–3) oraz własną wiedzę, napisz, czym Gajusz Juliusz Cezar zasłużył na „zaszczytne miejsce w dziejach naszej kultury” (A. Krawczuk).

Źródło 1. Jacek Bocheński, *Boski Juliusz*

Najkrótsze w dziejach sprawozdanie urzędowe ze stoczonej wojny, mianowicie *veni, vidi, vici*, uchodzi tylko za dowcip, albowiem zawiera trzy słowa. W książkach Cezara są opisy innych kampanii wojennych, liczące niewiele więcej słów. [...]

Cezar tak pisał. Był zwięzły w słowie i w myśli. [...] Styl Cezara to szybkie marsze do zamierzonego celu po drogach prostych, czyli najkrótszych. Nie wolno się wahać, nie wolno błędzić, styl powinien oznajmiać nieomylność piszącego. Zbyteczne są także upiększenia literackie.

Jacek Bocheński, *Boski Juliusz*, Warszawa 1975.

Źródło 2. Monika Milewska, *Dyktator gwiazd*

Gwiazdy były mu bliskie nie tylko ze względów politycznych. Juliusz Cezar był miłośnikiem astronomii. To w końcu on dokonał epokowej reformy kalendarza, który – nie licząc szesnastowiecznych uściśleń – obowiązuje do dziś dnia. A na reformę rzymskiego kalendarza czas już był najwyższy. [...]

Najlepiej zdawał sobie sprawę z tego stanu rzeczy czuwający nad państwowymi świętami i kalendarzem Pontifex Maximus Juliusz Cezar.

Monika Milewska, *Dyktator gwiazd*, „Polityka” 2009, nr 51/52.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	11.
	Maks. liczba pkt	15
	Uzyskana liczba pkt	

Źródło 3. Forum Iulium i pozostałości świątyni Venus Genetrix

www.thearteller.com

WYPRAWOWANIE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS
(nie podlega ocenie)

